

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 20.

V Ljubljani, 17. velikega travna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-yrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Brežiško-laški volilni okraj.

Vse učiteljstvo brežiško-laškega okraja se pozivlja, da naj gre do skrajne sile v boj za Roša proti sovražniku učiteljstva, dr. Benkoviču, pri ožji volitvi dne 23. t. m. Potem je zmaga gotova!

Vodstvo „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.

Organizacija hrvaških učiteljic.*)

Jugoslovanska vzajemnost klije povsod. Umetniki, učitelji, književniki in politiki sodelujejo za oživotvorjenje njenih idej, vsak po svojem znanju in moči. Ne bo torej škodilo, ako se tudi slovenske učiteljice nekoliko bliže upoznajo z delom in z uspehi hrvaških tovarišic na polju njih organizacije.

Ko se je pred leti razpravljalo na Hrvaškem o učiteljskih plačah, so poudarjali nekaterniki po raznih listih in brošurah, da ne zaslužijo učiteljice enakega plačila z učitelji, ker se ne brigajo za dolžnosti svojega stanu. Ti napadi so po pravici užalili učiteljice, dali pa so tudi povod, da se je jelo živahno razgovarjati o organizaciji učiteljic v društvu, ki bi poleg običajnih stanovskih zastopalo posebno specialne interese učiteljic. To idejo je podpiral tudi deželni šolski nadzornik A. Cuvaj.

Zagrebske učiteljice so osnovale v okviru učiteljske čitalnice svoj „Gospojinski klub učiteljske čitaonice“. Klubov namen je bil: 1. da se zbero učiteljice vsak teden enkrat v svrhu zabave in pouka v klubovi seji; 2. da povzdignejo stanovski ugled z lepo medsebojno slogom in zanimanjem za vse, kar se tiče učiteljic; 3. da tudi učiteljice podpirajo s svojimi izkušnjami delo svojih tovarišev na polju prosvete, da jim ne bodo očitali, da le žanjejo in ne sodelujejo pri setvi; 4. da ne bodo zastopale le interesov zagrebskih učiteljic, temveč da bodo iskreno ljubezni in zanimanjem pomagale vsem tovarišicam, kjerkoli bodo mogle.

Začele pa so se gibati tudi učiteljice po kmetih. Dne 5. julija 1903 so se zbrale hrvaške učiteljice v Zagrebu ter sklenile ustanoviti društvo „Udruga učiteljica kraljevine Hrvatske i Slavonije“. Dne 17. maja 1904 je potrdila vlada društvena pravila.

*) Iz letnega poročila „Društva slovenskih učiteljic“.

Uredn.

Prvi občni zbor „Udruge učiteljic“ se je vršil dne 4. julija 1904 v dvorani Učiteljskega doma. Prisotni so bili poleg kakih 100 učiteljic tudi dva deželna šolska in dva okrajna šolska nadzornika, predsednik Zveze hrvaških učiteljskih društev in predsednik Hrv. pedagog. književnega zbora ter nekoliko učiteljev.

Predsednica pripravljalnega odbora, učiteljica pisateljica Milka Pogačič, otvori zborovanje s presrečnim pozdravom in omeni glavne smotre, ki si jih je stavila novooenovana Udruga.

Namen Udruge je, širiti splošno izobrazbo žene, posebej pa učiteljice in delovati pri vprašanjih učiteljskega stanu, posebno pa zastopati interese učiteljic. S tem, da hočejo učiteljice zastopati specialno svoje interese, se nikakor ne mislijo ločiti od tovarišev. Probujene, zavedne učiteljice ne bodo slabile hrvaškega učit., organizirane učiteljice bodo trdna opora v boju za stanovske pravice in koristi. Udruga pa si stavi poleg duševnih tudi materijalne smotre. Ti bi bili: 1. „Dom učiteljic“, kjer bi udobno stanovale umirovljene učiteljice, kjer bi se zbirale članice Udruge k predavanjem in zborovanjem; 2. z „Domom“ združen konvikt za hčere učiteljic in učiteljev, ki pohajajo višje šole in gospodinske šole; 3. sanatoriji v hrvaškem Primorju in nekaterih zdraviliščih, kjer bi imele prijetno zavetje obolele učiteljice; 4. fond, iz katerega bi dobivale učiteljice in učiteljske hčere doto.

Po izvolitvi predsednice Milke Pogačič in odbora (19 članic) je predložila učiteljica J. pl. Glembay osnovo za društveno delo. Poudarjala je, da morajo in morejo doseči končni uspeh, ako složno delujejo, vztrajno premagujejo zapreke, ako so skromne v željah, previdne v dejanjih in marljive kot čebelice. Dvojni smoter: širiti naobrazbo med ženstvom in osnovati za učiteljstvo koristne sklade in ustanove, je označen v pravilih. Pri tem naj seveda velja načelo, da se tudi počasi pride daleč. V dosego smotra „splošna naobrazba med ženstvom“ naj se snujejo čitalniški krožki. Člani Udruge naj imajo časih javna predavanja v službenih krajih. Imena onih članic, ki se bodo odlikovale s posebno marljivostjo na tem polju, naj se zapišejo v „častno knjigo Udruge“. Potom Udruge stopijo učiteljice v zvezo z večjimi ženskimi društvi, ki imajo knjižnice in ki bi izposojevale za malo odškodnino knjige članicam Udruge, dokler ta še nima lastne knjižnice. Naobrazbo učiteljic hočejo povzdigniti tudi z vežbanjem v petju, v godbi, v risanju in v pisanju. V svrhu poslednjega bodo izdajale svoj list. Da se pospešujejo interesi učiteljic, sodelovale bodo članice vedno pri učiteljskih društvih.

V dosego drugega smotra morajo članice složno in vztrajno delati na to, da najdejo denarnih pripomočkov, ki se bodo uporabljali v korist društvenih ustanov. Denarni viri bi bili: kar največ mogoče članov, ki bi tvorili nekak živ kapital — naprosijo se dobrodelni in denarni zavodi ter večja industrijska podjetja, da se ob sklepu računov blagohotno spomnijo Udruge — izposluje se naj dovoljenje vlade, da smejo člani nabirati darove v društvene namene — književnim potom bi se dal doseči dobiček z izdajo koledarja, knjižice za mladino in velikim številom naročnikov na društven list „Domače Ognjišče“.

Učiteljica Hermina Berkičeva je referirala o § 152 (celibat učiteljic), ki je krivičen za učiteljice in škodljiv vsemu učiteljstvu. S tem je bil dnevni red prve glavne skupščine končan. Udruga doseže gotovo lepe uspehe, če najde dovolj energičnih delavk.

Na prošnjo Udruge je dovolila vlada nabirati darove v društvene namene in dala o tej priliki sama 300 K. Odbor je razposlal nabiralne pole. Imena darovalcev, med katerimi sta tudi ban in hrvaški minister, so se objavila v listih. Županijska oblast v Osjeku je po posredovanju učiteljic pl. Glembay in Reisenbüchler uradno priporočila občinskim zastopom, da pristopijo k „Udrugi učiteljic“ kot zakladitelji (100 K), utemeljitelji (50 K) ali izredni člani (letni 2 K). Upravni odbor se je obrnil do odbornic, naj v istem zmislu delujejo pri svoji županijski oblasti. Odbor je sklenil skrbeti za to, da pristopijo tudi učiteljska društva kot člani Udruge.

Tudi „Klub učiteljic“ je med tem uspešno deloval. Prevzel je od hrv. pedagog. književnega zbora časopis „Domače ognjišče“, da ga izdaja na lastno korist ali škodo. Za vzdrževanje lista je dala Udruga 200 K podpore, g. Marija Berger pa 5 delnic delavske tiskarne v Zagrebu. Klub je priredil koncert v korist sanatorija ter imel pri tem 300 K čistega dobička. Osnova se je v Klubu tudi slikarski tečaj in ruski kružok. Fondi, ki so nastali v Klubu, so izročeni v poslovanje „Hrvatskoj učiteljskoj pripomočnoj in posmrtnoj zadrugi“ in so znašali leta 1904.:

a) za dote učiteljicam in učiteljskim hčeram	K 878·84,
b) za zgradbo sanatorija	„ 453·36,
c) za konvikt	„ 134·36.

Moji napori, uspehi in neuspehi.

Spisal Ivan Lapajne.
(Dalje.)

S tem optimističnim načelom sem zbujal mladini veselje do življenja, kar je najboljše, kar more človek nuditi svojemu bližnjemu.

Narava marsikaterega človeka je vneta za vse dobro. Ako pa je ta človek po svojem stanu učitelj, se ta njegova lastnost še potencira. Ni čuda! Ako mora učitelj-vzgojitelj dan za dnevom mladini pripovedovati le o lepih čednostih, preidejo menda njemu samemu te lepe čednosti v kri in meso. Nočem sicer te lepe lastnosti sebi pripisovati, a vendar imam zavest, ki jo bom nesel seboj v grob, da me je pri vseh mojih podjetjih vedila vedno le ljubezen, storiti kaj dobrega v prid slovenskemu kmetu, meščanu, v čast slovenske mu narodu in jeziku itd.

N. pr. V Krškenu je bila in je še kmetijska podružnica. Ta je bila že pred 24 leti na moje prigovarjanje in največ z mojim sodelovanjem priredila tako velikansko kmetijsko razstavo, kakršne so na kmetih redkokdaj. Priprave za razstavo in razstava sama je trajala več kakor 14 dni in bila v korist in ponos malemu našemu mestu.

Udruga je izdala knjigo „Darovi našim djevojkama“, ki so jo spisali priznani hrvaški pisatelji in pisateljice.

Na korist Udruge so se priredile zabave v Valpovu, Gorjanjih, Otočcu in Virovitnici, ki so donesle lepe vsote. Vlada je pozvala Udrugo, naj stavi predloge, kako bi se povzdignilo gospodinjstvo med narodom. Posebni odsek je izdelal načrt in ga predložil vladi. Odbor je moral tudi predložiti vladi natančne podatke o društvenem delovanju, ki se priobčijo v petletnem vladnem poročilu o stanju vsega šolstva v Hrvaški in Slavoniji.

Na prošnjo Udruge, naj bi se pri oddaji voditeljskih mest, oziralo tudi na učiteljice, je vlada odgovorila, da bo odlikovala tudi nadalje dragevolje marljive učiteljice s častnimi mesti ravnateljic in voditeljic, kjerkoli bodo to dopuščale lokalne in šolske koristi.

Dne 10. julija 1905 se je vršila druga glavna skupščina Udruge. Račun izkazuje:

Dohodkov	K 8004·64
stroškov	„ 2034·90
imovina znaša	K 5969·74
zraven še vrednost knjige „Darovi“	„ 1800·—
skupaj	K 7769·74

Po sprejemu nekaterih odborovih predlogov glede pravil, izdaje knjig in nabiranja darov so se vršile nadomestne volitve v odbor.

Zato je predavala Angelina Novotni: „Kako naj se povzdigne stanovska zavest?“ Sprejeli sta se resoluciji: 1. Odpravi naj se § 152, ker ni naraven niti času primeren, a slabo deluje na stanovsko zavest. 2. Zaradi obče potrebe, kakor tudi v interesu naroda in stanovske zavesti naj se povišajo plače učiteljstvu.

Poročala je še dr. phil. Ada Broch o svojih doživljajih v Novem Jorku, Hermina Berkič pa o sirovosti naše dece.

V upravnem odboru se je osnovala sekcija, ki naj bi delovala na to, da se čimprej ustanovi konvikt za učiteljske hčere. Svoje delovanje je začela z otvoritvijo „Mense učiteljic“, kjer bodo dobivale učiteljice dober in cen obed in kjer se bodo hkrati vadila dekleta v kuhi in gospodinjstvu. Vlada je darovala Mensi 400 K, pa tudi od strani občinstva so prihajali razni darovi. Da bi pa bilo mogoče čimprej iz Mense razviti konvikt, se je

Na Raki blizo Krškega je bival nemški graščak Lenk. Oče je bil koncilijanten mož in ud c. kr. okrajnega šolskega sveta, deligiran vanj še v dobi, ko je bil kranjski deželni odbor v nemških rokah. Njegov sin, bogat kakor oče ali še bogatejši, kar je oženjen z bogato Američanko, je postal nekako prvi dobrotnik „Okrajne posojilnice“ v Krškem, ker ji je prepustil 100 gld 2 ali 3 leta brezobrestno. Stvar je sicer malenkostna, ali jaz sem jo upošteval in hvalil moža, ki je potlej to hvalo izkoristil.

On je hotel z mojo pomočjo veliko storiti za vojaško patrijotično društvo „Rdeči križ“, katero običajno podpirajo in vodijo c. kr. uradniki, aristokrati itd. To društvo je pa dandanes ko ni bilo že dolgo vojske, jako založeno z blagom, denarjem itd. Pred 20 in več leti se je za podružnico „Rdečega križa“ v Krškem jako zanimal mladi g. Lenk in hotel menda postati njen predsednik, zaradi česar je prišel navzkriž s tedanjem glavarjem Weigleinom. Zakaj [to pripovedujem? Ker sem mu jaz na njegove prošnje poslovenil cel koš tiskovin, ki so priporočale „Rdeči križ“. In uspeh? G. Lenk je dobil plemstvo, k čemer mu je njegov trud za to društvo gotovo nekaj pripomogel, nekaj pa okolščina, ker je baje dokazal, da so bili že njegovi predniki enkrat plemeniti. Nasproti meni pa je bil manj „plemenit“. Po-

obrnili odbor do vseh učiteljskih društev, naj pristopijo z večjim ali manjšim zneskom k Udrugi. Temu pozivu se je odzvalo le sedem društev.

Udruga je dobila vladno dovoljenje, da sme tudi prihodnje leto nabirati darove.

Na prošnjo Udruge je pozvala vlada vse županijske oblasti, naj strogo pazijo na to, da bode na novo ustanovljenih učiteljskih mestih in pri razširjenju šol skrbjeno tudi za stanovanje učiteljem. Pripetili so se namreč slučajji, da ni mogla učiteljica nastopiti službe, ker ni imela kje stanovati.

Udruga je vložila tudi prošnjo, naj se pri reviziji šolskega zakona uvrsti točka glede pogrebnih stroškov za umrlimi učiteljicami. (Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca mal. travna 1907 K 49.071.32.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Pouk v oddelkih.

O pouku v oddelkih, ki je o njem poročal nadučitelj Rudolf Horvat pri občnem zboru postojnskega učiteljskega društva, so bile sprejete soglasno sledeče teze, oziroma predlogi:

1. Pouk z oddelki je potrebno zlo, ker ima te nedostatke:

- a) premajhna izpremembra učne snovi zlasti za napredkaželjne, nadarjene učence;
- b) prereditveno vplivanje na otroška srca, kar je v vzgojnem oziru jako slabo;
- c) prekratek čas za ustno izraževanje priučenega gradiva in
- d) ker poučujejo učitelji dlje časa iste otroke, spoznajo ti tudi njihove napake.

2. Pouk z oddelki ima poleg tu navedenih nedostatkov tudi nekatere prednosti pred razrednim poukom, in sicer:

daril mi je na „plemenit“ način — tintnik. Hvaležnost ni pač vsakemu človeku prirojena.

To nelepoto lastnost se morebiti tudi meni v čem lahko očita, toda v veliki reči se mi nehvaležnosti ne more očitati. V mislih imam rajnega Martina Hočevarja. Brez tega moža ne bi bil jaz nikoli postal meščanske šole ravnatelj. Res ni on pri zidanju šole name mislil, res je on celo zoper mene glasoval; vendar sem ga, četudi je bil nam Slovincem v deželni in državni zboru nasprotnik, vedno spoštoval kot šolskega dobrotnika.

Zaraditega sem se koj po njegovi smrti (1886) trudil, da se mu postavi v Krškem pred šolskim poslopjem spomenik. Koliko truda sem imel z nabiranjem prispevkov, z naročevanjem spomenika, s prireditvijo prostora, s pripravami za slavnost odkritja itd., tega ne morem v kratkih potezah opisati; zakaj nagajali so mi glavar in nemškutarji. Bali (?) so se menda, da bi se Slovenec prikupil bogati vdovi. (?) Če je bila ali ni bila ta bojazen, prazna je bila. Meni je bilo pa vendar srce olajšano, ko sem imel po odkritju spomenika blago in prijetno zavest, da sem s tem izpolnil svojo dolžnost, dolžnost hvaležnosti. Zlasti sem bil vesel tega dogodka še zaraditega, ker smo s postavlje-

a) ker ima učitelj dlje časa in na enorazrednicah ves čas šolskega obiskovanja poučevati iste otroke, spozna lažje in boljše njihov značaj, kar je za vzgojo izredno velike važnosti;

b) ponavlja se vzeto učno gradivo mnogokrat, kar pomeni, učiti se za življenje in

c) se navajajo otroci s spremnogimi pismenimi vajami k samotvornosti.

3. Pouk z oddelki je najkompliciranejši in tudi najnapornejši, zato sodijo na take šole le najboljši in najkrepkejši učitelji.

4. Na enorazrednicah so protizakonito nastavljene učiteljice. Če se pa že morajo na take šole nastavljati — zaradi pomanjkanja učiteljev, tedaj naj se vsaj starejše, ki so že služile samostojnost.

5. Zaradi napornejšega službovanja na šolah z oddelki naj se prizna vsem onim učiteljem, ki delujejo na takih šolah, osebna ne v pokojnino všteta denarna doklada in 35letno službovanje za doseg polne pokojnine.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor v Postojni dne 2. maja t. l. z vzporedom, ki je bil že priobčen v „Učit. Tov.“

Udeležba je bila zaradi slabega vremena bolj slaba, vzpored pa se je izvršil sledeče:

I. Pozdravi predsednik g. Dragotin Česnik navzoče tovariše in tovarišice, predvsem g. okr. šol. nadzornika Iv. Thumo, ki tako očetovsko ravna s svojim podrejenim učiteljstvom. Omenja dalje naše žalostno socialno stališče ter vzpodbuja vse k vztrajnemu delu, rekoč: Ne delajmo za beraško plačo, ampak iz ljubezni do naroda! Sklene pa svoj pozdravni govor s pozivom, da bodimo solidarni, ker le na ta način kažemo svojo zavest in moč tudi nasprotnikom.

II. Poroča tajnik Rud. Horvat o društvenem delovanju v preteklem letu, ki je pa bilo jako skromno, namreč občni zbor in ena odborova seja, čemur je pa vzrok ostra zima, jako obširen okraj ter itak preveč znano pomanjkanje naših neugodnih denarnih sredstev.

Društvo je imelo 53 rednih, 3 podporne in 3 častne člane.

njem Hočevarjevega spomenika isti dan obenem vzdali spominsko ploščo v hišo, kjer je l. 1683. umrl Valvazor.

V povišanje teh slavnosti, ki niso imele ne nemškega ne slovenskega značaja, sem izdal ilustrovano knjigo „Krško in Krčani“ in knjižico „Gurkfelder Gedenkbätter“. S temi književnimi izdelki sem pomnožil književnost o domoznastvu, s katerim predmetom sem se vedno rad bavil. N. pr. v šolskih poročilih Krške meščanske šole (in v „Edinost“) sem o kranjskih trgih priobčil več drobtin po Valvazorju in po drugih virih.

Veliko sem se trudil za slovensko posojilništvo. Zaraditega naj podam najprvo tu nekaj črtic o prvem začetku slovenskih posojilnic.

Posojilništvo se je začelo v letih 1870 in dalje širiti tudi po Dol. in Gor. Avstrijskem, po Tirolskem in po ostalih nemških pokrajinah. Povsod so se snovale posojilnice ali po Schulzejevih ali po Reiffeisnovih principih. Po teh nemških deželah so snovanje posojilnic podpirale dežele. Slovensko posojilništvo se je pa razvijalo iz lastne moči.

Po zgledih čeških posojilnic in po Schulzejevih nazorih je praktično uvedel prvo slovensko posojilnico pokojni češki rojak

Odbor je bil sestavljen tako: predsednik D. Češnik; podpredsednik Fr. Mercina; tajnik Rudolf Horvat, njegova namestnica gđ. Marica Dovgan; blagajnik Anton Skala; pevovodja Ferdo Juvaneč, njegov namestnik Fr. Verbič.

Nato poroča tajnik še o številu naročnikov na stanovske časopise.

Najprej prebere imena naročnikov na „Domače ognjišče“ izmed učiteljstva in šolskih vodstev, ki jih pa z ozirom na izredno majhno naročnino ni posebno mnogo; zato pozivlja učiteljstvo k večjemu zanimanju in vztrajnejši agitaciji, saj delamo s tem le zase in našo ljubljeno — šolo.

Obsoditi se pa mora zaniknost glede naročbe na naš edini slovenski pedagoški list „Popotnik“; zakaj od 45 šol, ki so v našem okraju, je samo 22 nanj naročenih, izmed 81 učiteljev pa — 9! To kaže pač malo zavesti in želje po napredku, zato se vendar že vzdramimo: saj kdor ne spoštuje se sam — podlaga je tujčevi peti!

Glede števila naročnikov na „Učit. Tov.“ in „Zvonček“ pa tajnik ni mogel navesti nobenih podatkov, ker jih vzlic pismeni prošnji ni prejel od dotičnih upravnikov. Tajnikovo poročilo se nato soglasno sprejme.

III. Blagajnik poroča, da je bilo v preteklem letu 1906. prebitka 99 K 84 h. Poleg tega pa ima društvo pri postojnski posojilnici naloženih 345 K 6 h, pri hranilnici učiteljskega konvikta pa 100 K in obresti. Računi so se našli v popolnem redu ter se je nato blagajnikovo poročilo soglasno odobrilo.

IV. Prebere tovariš Rudolf Horvat svoje poročilo „O p o u k u v o d d e l k i h“, ki je bilo jako obširno in temeljito ter se je sprejelo s pohvalo kakor tudi vse nasvetovane teze, oziroma predlogi. Celotno poročilo se priobči na željo društvenikov v „Popotniku“.

V. Pri točki „volitve“ predlaga g. Stritar dosednji odbor, kar obvelja soglasno.

VI. Za delegate k „Zavezinemu“ zborovanju so bili na predlog g. Horvata soglasno izvoljeni sledeči gg. oziroma gospodične: Jož. Brinar, Drag. Češnik, Ferdo Juvaneč, Anton Skala, Marica Dovgan in Rozina Jelenc; za namestnika: Albin Stritar in Vinko Zaletel.

VII. Pri „raznih nasvetih“ predlaga g. Horvat, da pristopi društvo z dvema deležema k „Učit. tiskovnemu društvu“ v Ljubljani, kar obvelja soglasno.

Dalje predlaga isti tovariš, da prispeva društvo svojemu bivšemu dolgoletnemu članu rajukemu, g. nadučitelju Val. Pinu, za nagrobni spomenik primeren donesek. Po kratki debati obvelja 50 K, ki se izplačajo, ko se postavi spomenik.

Glede letnine se sklene ostati pri dosedanjem znesku 2 K ter se torej ne pritrdi predlogu g. Grmka pri „Zavezinemu“ zbo-

rovanju v Šoštanju, da bi se letnina primerno povišala in potem „Učit. Tov.“ pošiljal brezplačno.

Po vzporedi je bil še svoboden razgovor o letošnji skupni konferenčni točki „Vzroki neuspešnega pouka v spisju in sredstva za izboljšanje istega.“

Pri tem razgovoru navede tov. Horvat skoraj vse vzroke in sredstva, h katerim še pristavi enega g. nadzornik. Tovariš Horvat opozori učiteljstvo končno še na vse one knjige, ki se v njih obravnava o spisju.

Nato g. predsednik z zahvalo g. predavatelju, vsem drugim navzočnikom pa za pozornost zaključi občni zbor.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 4. — Učiteljstvu priporočamo v uvaževanje uvodni članek „Realne študije pri Slovencih“ (spisal V.). — I. Klemenčič priobčuje spis „Ali je slovniški pouk v ljudski šoli opravičen?“ Njegovo načelo je: Proč s teoretiškim slovniškim poukom! — Drag. Pribil nadaljuje svoje poročilo „Na četrtem vseučiliškem tečaju v Turnovu“. — Tudi članek „Eksperimentalna pedagogika“ (spisal Č.) je — enako prvemu — vreden uvaževanja. — V „Šolsko-higejenskih utrinkih“ govori Ign. Šijanec o gimnastiki dihanja, o njenem pomenu, njeni tehniki in metodiki. — Književno poročilo“ prijavlja razne ocene, „Razgled“ (Listek — Kronika — Pedagoški paberki) pa obsega obilico raznih zanimivih notic.

Domače ognjišče. Vsebina 4. številke: Branibor: Dajte otrokom cvetic! — Karel Wider: Alkohol in tobak. — Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — Domači zdravnik, Dr. B. D.: O vzrokih bolezni. — Dopisi. — Drobtine. — Tudi ta številka „Domačega ognjišča“ priča, da je list vreden vsestranske podpore. Zato ga podpirajmo!

Zlati pot. Spisal E. Brinšek. Vsebina: Vzorna ljudska šola. — Cerkev in nje preosnova. — Država in dežele. — V korist zlasti nižjih slojev. — Pogled po domovini. — Založil pisatelj. Bobovo (pošta Šmarje pri Jelšah). Cena 1 K s poštnino 5 h več.

Politiški pregled.

* **Saniranje deželnih financ na Štajerskem in Koroškem.** Osrednja vlada na Dunaju je nakazala Štajerski in Koroški brezobrestno državno posojilo, in sicer Štajerski en milijon kron, Koroški pa 400.000 K, da si sanitirata finance.

Horak v Ljubljani, ker je bil ondi že pred 50 leti združil nekatere ljubljanske obrtnike v „Obrtniško pomožno društvo“, ki je bilo v prvi vrsti denarna zadruga in je že prvotno uradovalo slovensko in nemško. Vendar je vse drugo slovensko občinstvo na posojilnice javno opozoril šele znani naš domoljub, gospod dr. Josip Vošnjak, ki je v letu 1868. potoval po Češkem, da bi se seznanil z ondotnimi razmerami in potem Slovence opozoril na vse, kar je ondi hvalevrednega našel. Res je storil blagi domoljub to v „Slovenskem Narodu“, v katerem je poudarjal posebno to, kako je na Češkem z veseljem videl, da so imeli skoro v vsaki vasi svojo „založno“. Nato je poudarjal potrebo takih zavodov za Slovence tudi v koledarju (1871) družbe sv. Mohorja, kjer je bil obenem priobčil tudi vzorna pravila. Praktično pa je poizkusil napraviti prvo slovensko posojilnico v svojem takratnem službenem kraju, v Šmarju pri Jelšah, kar se mu pa ni posrečilo, ker je bil ta kraj prehitro zapustil, preselivši se v Slovensko Bistrico. Vendar so pa istočasno ljutomerski rodoljubi po navodu Schulzejevih knjig in pravil ustanovili že l. 1871. kot društvo takorekoč prvo slovensko posojilnico, kateri je že bodoče leto tudi kot društvo sledila posojilnica pri sv. Jakobu v Rožni dolini. Da sta obe vzeli Schulzeja za vzor, to posnamemo že iz

tega, ker sta obe visoke deleže uvedli in svojo moč stavili posebno v deleže.

Zato pa imata dandanes še obe prav velike vsote v deležih. Kar se je slovenskih posojilnic prvotno osnovalo (n. pr. v Metliki), so vzele tudi le bolj Schulzeja za vzor; metliška posojilnica ima tudi dokaj visoke deleže, od katerih daje precej veliko delnine. Skoraj po enakih vzorih se je osnovala tudi prva posojilnica na Vrhniki, dasi je začela pozneje delovati. Celjska posojilnica je uvedla poleg velikih tudi male deleže in to zaradi tega, da si je pridobila s tem davčne olajšave zakona z dne 27. decembra 1880. Po njenem vzoru se je osnovalo več slovenskih posojilnic, katere strinjajo nazore Schulzejeve in Raiffeisnove in se obenem opirajo, kakor se tudi morajo, na zadrugni zakon iz leta 1873.

Prva slovenska posojilnica, ki je delovala že veliko let pred zadrugnim zakonom, je bila 8. junija 1874 sprejeta v smislu tega zakona v zadrugni register pri c. kr. dež. sodišču v Ljubljani. To je bilo ondotno „Obrtno pomožno društvo“. Druga registrovana je bilo „Gornjesavinska posojilnica v Mozirju“, ki je bila v zadrugni register v Celju sprejeta 18. avgusta 1874. (Dalje.)

* **Za povzdigo Dalmacije.** Povodom zapričete akcije za gospodarsko povzdigo Dalmacije namerava vlada izpopolniti tudi cestno mrežo, popraviti in razširiti več sedanjih cest in zgraditi nove državne ceste zlasti na večjih otokih. Tudi bo dala primerne podpore za zgradbo konkurenčnih cest. Potrebne vsote za pokritje stroškov so že na razpolago. Z nekaterimi deli so že pričeli. Z vso gotovostjo je pričakovati, da bo v kratkem izgotovljena cesta v dolžini 500 km; stroški za te gradnje bodo stali sedem in pol milijona kron.

* **Slovanskega bloka ne bo v novi zbornici.** Iz Prage poročajo: V Chrudimu se je predstavil kakor kandidat za državnozbornske volitve minister dr. Pacak. Minister je v svojem govoru rekel, da ni skoro nič upanja na ustanovitev slovanskega bloka, ker so nasprotja med posameznimi strankami tako velika, da se ne dajo premostiti, in ker hočejo Malorusi na vsak način skleniti zvezo s Poljaki.

* **Šolski štrajk narodnosti na Ogrskem.** Glasilo rumunske narodnostne stranke na Ogrskem „Lupta“ poroča, da se v klubu poslancev ogrskih narodnosti resno bavijo z namero, da inšcenirajo šolski štrajk po zgledu štrajka na Poznanjskem. Bukareški listi priobčujejo mnogo poročil o štrajku ter izvajajo svoje ogorčenje nad Apponijevim šolskim zakonom.

* **K poljskemu šolskemu štrajku na Poznanjskem.** Iz Poznanja poročajo, da je v minulem tednu pruska vlada zaradi šolskega štrajka odtegnila 8 katoliškim občinam državno podporo v znesku 800 do 1600 mark.

* **Duhovščina in učiteljstvo v Bolgarski.** Danes je v Bolgarski nad 3.020.000 pravoslavni prebivalcev, ki imajo 2014 cerkvá, 301 kapel in 92 samostanov: 77 moških in 15 ženskih. Naobrazba svečenstva je pomanjkljiva. Samo 37 duhovnikov je izvršilo (v Rusiji) duhovno akademijo, a samo dvojica vseučilišče. Od 1992 župnikov jih je le 311 usposobljenih. Povoljnejše so razmere v učiteljstvu. Danes je v Bolgarski pet učiteljskih, v Kistendilu, Lomu, Kazanliku, Silistriji in Šumenu. Na teh šolah je nad 140 učiteljev in 2605 dijakov. Med učiteljskimi pripravniki so samo 3 mohamedanci in en Grk.

* **Francija in Japonska.** Nekateri časopisi poročajo, da so se nedavno pričela med Francosko in Japonsko pogajanja glede sklepa pogodbe, s katero bi se obe državi zavezali, da si medsebojno priznata svoja posestva na Skrajnem Vztoku. Ta pogodba bi izpopolnila angleško-japonski dogovor od 30. junija 1903 glede vzdrževanja „status quo“ v Vztočni Aziji. Ruska in angleška vlada sta obveščeni o teku pogajanj med Francosko in Japonsko. Potovanje prince Fušima v Pariz je baje v zvezi s tem vprašanjem.

* **Župniki, obsojeni zaradi šolskega vprašanja.** V Ostrovi, v Pruski Poljski se je vršila pred tamošnjim kazenskim sodiščem razprava proti 4 poljskim katoliškim župnikom zaradi šolskega štrajka. Doslej je zaradi štrajka obsojenih 25 župnikov na večje ali manjše globe in zapore. Obtožnica se je glasila, da so omenjeni župniki znano okrožnico pokojnega nadškofa Stablevskega, ki se je tikala poučevanja veronauka v materinem jeziku, tolmačili vernikom v cerkvi v zmislu odpora proti naredbam pruske šolske oblasti.

* **Romunska pravoslavna sinoda.** Iz Sibirije poročajo, da je metropolit Ivan Medianu sklical 12. t. m. romunski pravoslavni cerkveni sinod, ki je razpravljala o odredbah, ki se tičejo romunske cerkve zaradi šolskega zakona.

* **Poziv državnim poslancem.** Na I. izvanrednem obecnem zboru akad. teh. društva „Triglav“ v Gradcu zbrani akademiki zahtevajo od vseh slovenskih poslancev, ki jih pošlje slovenski narod v državni zbor — naj pripadajo tej ali oni stranki — da uresničijo v zvezi s slovansko večino upravičeno zahtevo slovenskega naroda po lastnem vseučilišču. Dosega te zahteve jim bodi vsakega nadaljnega delovanja v državnem zboru. Akademiki stavijo to zahtevo kakor bistven in važen del naroda, ki najbolj čuti, kaj se pravi biti „gost“ na tujih tleh.

* **Izseljevanje z Ogrskega.** Z Ogrskega se ljudje trumoma izseljujejo. Iz komitata Bečkerek se je v treh mesecih izselilo 9547 oseb in skoro ravno toliko iz komitata Szatmar. Veliko gnilega mora biti v blaženi deželi Ogrski!

* **Izseljevanje Grkov in Turkov iz Bolgarske.** Kakor poročajo iz Sofije, se Grki in Turki čimdaljebolj sele iz Bolgarske.

Iz mesta Kihaklija se je doslej izselilo nad 400 rodovin. Tako so se skoraj vsi Grki izselili iz mesta Kozbudže, Velikega in Malega Monastira. Mesto Starimaika je izgubilo polovica prebivalstva. Grki prodajajo tamkaj svoje hiše in zemljišča za 100 do 200 levov. Vzporedno z Grki se izseljujejo tudi Turki, in sicer v Malo Azijo.

Vestnik.

Cenjenim zadružnikom „Učiteljskega tiskovnega društva“. Občni zbor „Učiteljskega tiskovnega društva“, r. z. z o. z., ki se je vršil dne 9. maja t. l., je sklenil na predlog upravnega sveta, da izplača za 1906. l. 5% obresti na polno vplačane deleže.

Cenjenim zadružnikom naznanja podpisani upravni svet, da se izplačujejo te obresti v pisarni „Učiteljske tiskarne“.

Upravni svet.

Šolska vest s Kranjskega. Emilija Vovkova, absolvirana učiteljska kandidatinja v Gorici je imenovana za suplentinjo v Krškem.

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. Nadučitelj pri Sv. Vidu pri Grobelnem je postal učitelj Jos. Stritar iz Bralslovč. Stalne učiteljice so postale: pri Sv. Marjeti niže Ptuja ondotna začasna učiteljica Ana Mezek in Ivana Toplak od Sv. Barbare v Haložah, v Šmartnem na Paki Marija Puc iz Št. Janža na Vinigori. V začasni pokoj je šel učitelj v Vuzenici Al. Schamp.

Koliko je vredno klerikalno časopisje? Klerikalno časopisje, ki nima prijazne besede za učiteljstvo in šolstvo, je na nedostojen način napadalo tudi goriškega naprednega kandidata, g. Mihaela Gabrijelčiča, brata g. prelata Jos. Gabrijelčiča, češ, da podpira to kandidaturu. V obrambo je napisal napadeni „Poslano“, ki ga je moral priobčiti v „Soči“, ker mu klerikalni listi niso bili na razpolago! Ni li to značilno? Značilno pa je tudi, da nazivlje prelat Gabrijelčič v istem „Poslanem“ pisavo „Primorskega lista“ kot nekrščansko. V tem treba pač pritrčiti prelatu. Zakaj v nobenem drugem listu, bodisi te ali one stranke ni takih osebnih napadov in žaljenj, kakor v „Primorskem listu“, razen v „Gorici“, v „Slovencu“, „Domoljubu“ in v „Slov. Gospodarju“. Več dostojnosti bi trebalo tudi v politiki!

Nemško štajersko učiteljstvo. Predsednik graškega „Lehrervereina“, Karl Chmel, izjavlja v „Tagespost“, da nemško štajersko učiteljstvo verno vztraja v taboru svobodomiselnega meščanstva ne glede na to, da deželni zbor ni to pot izpolnil zahtev učiteljskega stanu.

Klerikalni „Plus-Verein“, katerega naloga je podpirati klerikalno časopisje, ima, kakor poročajo klerikalni listi nad 100 podružnic s 30.000 člani in 200.000 K letnih dohodkov. Največje podpore dobivata klerikalna lista „Reichspost“ in „Vaterland“, ki bosta že letos v jeseni začela izhajati po dvakrat na dan, „Plus-Verein“ vzdržuje tudi na Dunaju korespondenčni in brzojavni biró, ki pošilja 35 listom svoja poročila. Za to društvo delajo tudi klerikalci na Slovenskem veliko propagando in nabirajo denarne prispevke, ki jih pa vodstvo društva, kakor piše „Čech“ deli skoro izključljivo nemškim listem. To naj si zapomnijo vsi, od katerih bi prosili prispevkov za to katoliško tiskovno društvo!

Umrli je v Trbovljah po daljšem bolehanju tovariš Aleksander Falk, star 38 let. N. p. v m.! — V Pletrovčah pri Celju je umrl dne 10. t. m. nadučitelj Anton Žagar, star 49 let. Svoje dni je pisal marsikaj pod imenom Tone z Gošče. R. i. p.!

Klerikalna nesramnost. Pri občinski volitvi na Bledu sta volila tudi učitelj Jensko in učiteljica Wurnerjeva. Na volišču jima je neki klerikalec očital, da nimata pravice voliti, saj sta občinska reveža, ker imata od občine podporo (občina jima namreč daje 100 K draginjske doklade). To očitje je nekdo v „Slovencu“ ponovil. Kako naj imenujemo tako zasramovanje?

Gospod Jos. Rožun, fotograf iz Litije, prireja poučna predavanja po ljudskih šolah. Ta predavanja oživljajo mnogobrojne, jasne in jako lepe skioptičke slike, ki nam kažejo najlepše kraje naše slovenske domovine. Taka predavanja so vredna vse hvale, ker vplivajo na šolsko mladino vzgojevalno in poučno.

Gospod Rožun ima že od mnogih šolskih vodstev, od ravnateljstva mestve realke v Idriji in od deželnega šolskega nadzornika gosp. Fr. Levca priznalna pisma. Sedaj namerava gospod Rožun potovati po Štajerskem in prirejati po tamošnjih šolah enaka predavanja. Ker smo se sami prepričali o vrlinah Rožunovih prirediteljev, ga priporočamo štajerskim tovarišem.

Deželni muzej „Rudolfinum“ v Ljubljani. Razna šolska vodstva po deželi se oglašajo za brezplačen vstop svojih šolskih otrok v deželni muzej „Rudolfinum“. Vstop šolski mladini, ako se korporativno udeleži ogleda, je vedno brezplačno dovoljen. — Da se pomnoži obisk muzeja od strani šolske mladine in da se prihrani šolskim vodstvom nepotrebno vpraševanje in pisarjenje, nas prosi kustos muzeja, gospod dr. V. Šmid, naj razglasimo, da je treba le pravočasne naznanitve obiska, recimo, nekaj dni pred prihodom. To zadostuje popolnoma.

Na Bledu je zmagala pri občinskih volitvah klerikalna stranka. Nedavno tega je padla Vrhnika, sedaj Bled in tako pojde naprej, ako se kranjski naprednjaki ne vzdramijo ter ne začno demokratske gospodarske in ljudske politike.

Osebnost na Koroškem. Premeščen je učitelj Lud. Primožič iz Šmihela nad Pliberkom v Skočidol.

Oskrbovanje cepčev. Razmnožitev zares priporočljivih sadnih vrst, ki v naši leži rade rode in se dajo dobro spraviti v denar, je za prihodnost našega lepo se razvijajočega sadjarstva posebno velike važnosti. Večina naših sadjarjev pa se premalo briga za to, da bi si razmnožile prave vrste sadja. Mislijo pač, da je tedaj če nasade mnogo dreves in mnogo divjakov požlahtne, že dovolj storjeno. Pri cepčenju se navadno gleda na to, da se dobe cepiči debelih in lepo pisanih vrst. Je li pa takšna vrsta tudi rodovitna in dobra, za tem se ne vpraša toliko. Tako so ravnali pri nas že od nekdaj sem, in nasledki tega napačnega ravnanja so v veliko škodo našemu sadjarstvu. Učiteljstvo naj ljudstvo pouči, kako in kaj je dobro in koristno.

Goriško gimnazijo obiskuje velika večina slovenskih dečkov. Vendar pa je razpošiljalo gimnazijsko ravnateljstvo, vabeč na simfoničen koncert dne 7. t. m., samo nemške plakate!

Deveti mednarodni zemljepisni kongres se vrši v Ženevi od 27. julija do 6. avgusta. Kongresu bo predsedoval predsednik ženevskega geografskega društva, dr. Artur de Clapaarede. Ob tej priliki se proslavi tudi petdesetletnica obstoja tega društva. — Kongres bo razdeljen v 13 odsekov, ki bodo razpravljali v poslopju ženevskega vseučilišča.

Razgled po šolskem svetu.

— **V Ljubnem na Gornjem Štajerskem** postavijo novo poslopje za rudarsko šolo. Ob tej priliki opozarjamo naše abiturijente na montanistične študije, katerim se posvečujejo doslej za naše kraje večinoma le Nemci.

— **Profesor, ki je najbolj plačan v Avstriji**, je ravnatelj elektrotehniškega zavoda na dunajski tehniki. Na leto dobiva 32.000 K. Blížnja najboljša plača visokošolskega profesorja znaša 16.000 K.

— **Ženska trgovinska akademija.** Meseca septembra se na Dunaju otvori ženska trgovinska akademija pod ravnateljstvom doktorice modroslovja Olge Steindlerjeve.

— **Madjarska svoboda.** Madjarska šolska oblastva so nedavno izključila iz učiteljišča in protestantske gimnazije v Sarvaru osem dijakov, ker so tajno čitali — slovaške knjige.

— **Reforma avstro-ogrske vojne šole.** V vojnem ministristvu na Dunaju so se vršila pod predsedstvom vojnega ministra Schönaicha posvetovanja zaradi reforme vojne šole generalnega štaba. Inicijativo za to reformo je dal sedanjí načelnik generalnega štaba, general Conrad, ki je tozadevno predložil daljši načrt. Reforma gre za tem, da se vojna šola povrne k svojemu primitivnemu namenu; to je, da postane izključno šola generalnega štaba. Zaraditega se zmanjša število na toliko slušateljev, kolikor jih potrebuje generalni štab. Vojna šola bo za naprej imela tri tečaje; vsak tečaj bo trajal eno leto.

— **Židje na avstrijskih vseučiliščih.** Te dni je prišla k rektorju dunajskega vseučilišča in politehnike deputacija židovskih avstrijskih visokošolcev, ki je zahtevala pripoznanje

židovske narodnosti na visokih šolah. Oba rektorja sta obljubila deputaciji svojo pomoč.

— **Profesor Poirier.** Glasoviti pariški kirurg in anatom prof. Poirier je te dni umrl za rakom. Pred nekoliko meseci je ustanovil v Parizu zavod za proučevanje bolezni, za katero je sam umrl.

Raznoterosti.

× **Koliko porabijo za časnike v Ameriki.** V Ameriki porabijo za novine povprečno na leto 4 milijarde dolarjev. Časnikov je 350.000, a dnevnikov 27.000. Direktno in indirektno zaposlenih ljudi okoli časnikov je približno en milijon.

× **Kolonizacija Sahalina.** Ruski minister za trgovino je imenoval poverjenstvo za kolonizacijo ruskega dela otoka Sahalina.

× **Število gledališč v Evropi.** Nekdo je izračunal, da je v Evropi 1500 gledališč.

× **Kopniški stotnik v šoli.** Njegova oseba postaja od dne do dne popularnejša. V neko šolo na Nemškem je prišel nadzorovat pouk šolski nadzornik. Začeli so govoriti tudi o krščanski ponižnosti, in stavilo se je vprašanje: „Kateri stotnik se ni smatral vrednega, da bi sprejel Zveličarja pod svojo streho?“ Nadzornik pozove majhnega dečka, na katerega je postal pozoren zaradi njegove živahnosti, naj mu odgovori. Mladi učenjak moško vstane in se odločno odreže: „To je bil stotnik iz Kopenicka!“

× **Vojvoda pop Petar Radović.** Dne 27. aprila je v Nevesinju v Hercegovini umrl v dobi 80 let voditelj hercegovskega vstanka pred okupacijo Bosne in Hercegovine po Avstriji. Udeležil se je tudi drugega vstanka, ki je izbruhnil v Hercegovini leta 1882.

× **Papeževa odredba o ljudskem petju pri službi božji.** Papež Pij X. je nedavno pohvalil delovanje društva, ki ima namen, da razširje ljudsko petje v katoliških cerkvah. To društvo nabira in izdaja različne pobožne ljudske pesmi, ki se jih more prepevati pri službi božji. Z veseljem si je papež ogledal od sedaj izdane pesmi ter je izrazil še svoje obžalovanje, da primanjkuje v Italiji takih pesmi.

× **Letina kave.** Glasom vesti iz Rio de Janeiro bo letos v Santosu, pokrajini San Pablo, letina kave slaba in se bo pridelalo komaj tretjino prejšnjih let.

× **Pokristjanjenje Japoncev.** „N. Vremja“ poroča iz Tokija, da je imel pri slovesni seji, prirejeni na čast episkopa Andronika, arhiepiskop Nikolaj v japonskem jeziku dolg govor, ki je trajal dve uri in ki je zbudil na Japonskem veliko zanimanje. Potem, ko je govornik razložil šitoizem, budizem ter njegov vpliv na dušo Japonca, je zaključil, da je za Japonsko prišel ugoden čas da postane krščanska država. Ta svoj govor je imel arhiepiskop Nikolaj povodom mnogih japonskih brošur, ki se bavijo z vprašanjem, da li Japonska postane krščanska država.

× **Žalostna statistika.** Kakor poročajo iz Petrograda, je bilo v zadnjih osem mesecih po vojaških sodiščih obsojenih 1144 oseb. Od teh jih pripada severnim pokrajinam 324, na Kavkaz 195 in na okrožje Jekaterinoslav 130, ki so bili usmrčeni.

× **Iz živalstva.** Neki angleški zdravnik, ki je dlje časa bival v Indiji, kjer se je mnogo zanimal za udomačenjem opic, pripoveduje o neki taki opici nastopno: Postaviti sem hotel na izkušnjo zvitost svoje najpametnejše opice, zato sem ji dal nekoč steklenico, v katero sem vrgel komad sladkorja. Jako zanimivo in smešno je bilo gledati opico, kako se je mučila na vse možne načine, da bi dosegla sladkor. Toda vse zaman! Uvidevši končno da ji ves trud nič ne pomaga, pusti opica steklenico ter prične skakati po sobi. No, pri tem se ji je zgodila nesreča, da je vrgla z mize steklenico s kuhanim sadjem. Steklenica se je razbila na kosce in sadje se je sesulo na pod. V prvi hip se je opica prestrašila, ali hitro ji je njen razum dal idejo, skoči k oni steklenici, v kateri je sladkor, in jo vrže ob tla. Tako je pametna opica prišla do sladkorja.

× **Stroški za nemške kolonije.** Proračunska komisija nemškega državnega zbora je izrazila željo, da se napravi pregled stroškov glede vzdrževanja nemških kolonij. Koncem leta

1906 so stale: Vztočna Afrika 91 milijonov mark, Kamerun 25.5 milijonov, Togo okolo 4 milijone, južno-zapadna Afrika 94 milijonov, Nova Gvineja 7 milijonov, otočje v Avstraliji 2.5 milijona, Samoa 1.4 milijona, Kiaučav 102 milijona mark. K temu pride še vsota, ki jo je Nemčija plačala za Karolino 20 milijonov mark; trošek za udušenje vstanka v vztočni Afriki 3.5 milijona in v južno-zapadni Afriki 640 milijonov, to znaša skupno 890 milijonov.

Izjava.

Podpisane naznanjava tem potom vsem onim p. n. čitateljem „Popotnika“, oziroma „Učit. Tovariša“, ki so zasledovali najino polemiko v navedenih listih, da sva se na podlagi natančnih pojasnil, podanih drug drugemu zasebnim potom, popolnoma sporazumela in sprijaznila. Dognala sva, da v omenjeni časniški pravdi niti enega, niti drugega niso vodili slabi nameni, marveč je bila deloma prevelika navdušenost za zastopajoča načela, deloma pa tudi pretirana občutljivost vzrok, da je prišlo med nama do neljubega peresnega razpora, ki s to izjavo ni samo končan, marveč tudi docela poravnán.

H. Druzovič.

(64) 1

Anton Kosi.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 717.

Kranjsko.

65 (1)

Na štiri razredni ljudski šoli v Cerknici se razpisuje s tem mesto učitelja v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 10. junija 1907.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnoodravnimskim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatecu, 9. maja 1907.

(19) 17

Póskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Fotografični aparat

z petdelnim kovinskim stojalom, Extra-rapid-aplanatom Ser. G. z usnjatim koničnim mehóm in dobrim momentnim zapiralom, se prodá po zelo nizki ceni.

Naslov pove Učiteljska tiskarna.

(62) 3—2

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

Neobhodno potrebno

za vsakega učitelja in učiteljske knjižnice:

Levec Janez: **Lepopisne vaje.** Navodilo za pisanje brez lineature. K 2.—

Maier Anton: **Učne slike iz domoznanstva.** (Podrobni učni načrt za III. šol. leto.) K 1.40.

— — **Učne slike iz nazornega nauka** za I. in II. razred. Drugi natis. K 2.50.

— — **Učne slike iz zemljepisja.** „Vojvodina Kranjska“. K 2.—

— — **Učne slike iz prirodozlovja** za III., IV. in V. razred. (Podrobni učni načrt.) K 2.50.

— — **Učne slike iz zemljepisja.** „Avstrija“. (Podrobni učni načrt.) K 1.50.

Majcen Gabr., **Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli,** razkazana na svojem razvoju. K 2.—

Stiasny Ljudevit, **Prva zbirka učnih slik.** K —70.

— — **Druga zbirka učnih slik.** K 1.—

— — **Tretja zbirka učnih slik.** K 1.50.

— — **Četrta zbirka učnih slik.** K 1.50.

Pedagogiški letopis, IV. zvezek K 3.—

Učne slike k ljudskošolskim berilom, II. del 2. snopič: Učne slike k berilom v Schreinerjevi-Hubadovi Čitanki za obče ljudske šole izdaja, v štirih delih. II. del, in v Josinovem-Ganglovem drugem berilu. K 2.40.

Apih J., **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 4. snopič. (Realna knjižnica I. del.) K 2.20.

Pedagogiški letopis, V. zvezek K 2.50.

Učne slike k ljudskošolskim berilom, II. del 3. snopič: Učne slike k berilom v Schreinerjevi-Hubadovi Čitanki za obče ljudske šole, izdaja v štirih delih. II. del, in v Josinovem-Ganglovem drugem berilu. K 2.—

Majcen Gabriel: **Nazorni nauk za prvo šolsko leto,** 1. snopič. (Pomnožene knjige za ljudskošolske učitelje. Zbirka učne snovi za nazorni nauk I. del.) K 2.—

Apih J. in Potočnik dr. M.: **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 5. snopič. (Bralna knjižnica. I. del.) K 2.20.

Pedagogiški letopis, VI. zvezek. K 3.—

Bezjak dr. J.: **Posebno ukoslovje slovenskega učnega jezika v ljudski šoli,** 1. snopič. (Didaktika. [Obče in posebno ukoslovje.] I. del.) K 2.20.

Druzovič Hinko: **Posebno ukoslovje petja v ljudski šoli.** (Didaktika, II. del.) K 2.50.

Majcen Gabriel: **Nazorni nauk za prvo šolsko leto,** 2. snopič. (Konec I. dela.) Pomožne knjige za ljudskošolske učitelje. Nazorni nauk. Zbirka učne snovi za nazorni nauk. (I. del.) K 2.—

Potočnik dr. Makož: **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 6. snopič. (Konec.) (Realna knjižnica I. del.) K 2.—

Stupar Fr.: **O prvinah in spojinah.** Osnovni nauki, iz kemije itd. K 1.50

Javen telovadni nastop za ljudske šole višje stopnje ali meščanske šole. Sestavil in ilustroval J. Kren. Poslovenil J. Bajzelj. Cena K —60

Vedno v zalogi knjigarne:

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani. (40) 10—9

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—20 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice šte. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—20

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

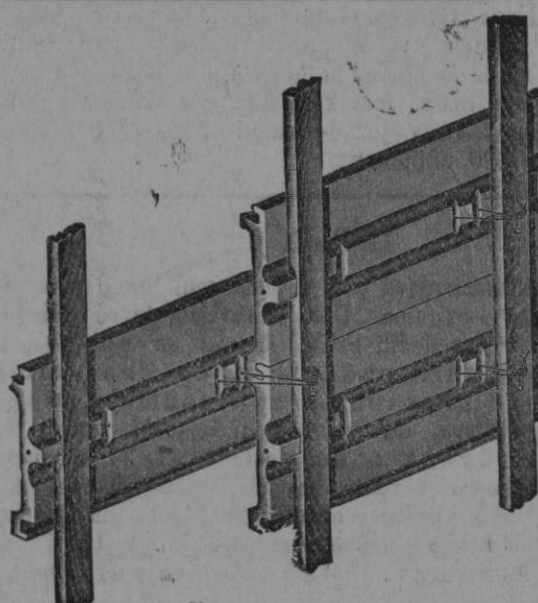
(16) 50—16

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

= v Ljubljani. =

Ilustrovani ceniki zastonj in poštnine prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošekte pošljemo na željo brezplačno.

Takejšnja in najzanesljivejša postrežba.

(36) 30—12

Sprejmejo se zastopniki.